

Προς:
Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών
Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών & Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων

Θέμα: Σχετικά με το με αρ. πρωτ. 4116/10-01-2025 έγγραφό σας.

Σχετικά με το υπ' αρ. 4116/10-01-2025 έγγραφό σας για την Αναφορά Βουλευτή με θέμα «Μηδενικές εισροές στο Φράγμα Αποσελέμη και αδυναμία αξιοποίησης για τις ανάγκες υδροδότησης» σας γνωρίζουμε ότι:

Η λειτουργία των έργων Αποσελέμη, με φορέα διαχείρισης τον Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης, είχε ως αποτέλεσμα την απόδοση 91 εκατομμυρίων κ.μ. νερού ανθρώπινης κατανάλωσης από το 2015 (αρχή λειτουργίας) έως και σήμερα. Αυτό σημαίνει ότι όλο το προηγούμενο διάστημα, **ενισχύεται** η ύδρευση των περιοχών που καλύπτουν οι τρεις δήμοι Ηρακλείου, Χερσονήσου και Αγίου Νικολάου με 12 εκατομμύρια κ.μ. νερού ετησίως (κατά μέσο όρο), με έμφαση την καλοκαιρινή περίοδο οπότε και οι ανάγκες αυξάνονται κατακόρυφα.

Κατά την περίοδο των περυσινών βροχοπτώσεων (φθινόπωρο 2023 – χειμώνας 2024) καταγράφηκαν εξαιρετικά χαμηλά ποσοστά βροχής κατακρημνισμάτων απορροής του Αποσελέμη, αλλά και στο Οροπέδιο Λασιθίου, με αποτέλεσμα να εισρεύσουν στον ταμιευτήρα μόνο 5,5 εκ. κ.μ. νερού συγκεντρώνοντας αποθέματα που δεν ξεπερνούσαν το 30% της δυναμικότητας του (7.5 εκ. κ.μ. σε συνολική χωρητικότητα του ταμιευτήρα Αποσελέμη 25,3 εκ. κ.μ.). Με αυτό ως δεδομένο, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ένας προγραμματισμός ενίσχυσης της ύδρευσης υδροδότησης των τριών δήμων (Ηράκλειο, Χερσονήσος, Άγιος Νικόλαος) σε απόλυτη συνεργασία και συνεννόηση με τις αντίστοιχες Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης (ΔΕΥΑ, **ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα, παρά τις δυσμενείς συνθήκες, να μην παρουσιαστούν προβλήματα και να εξασφαλιστεί η ομαλή υδροδότηση των περιοχών που εξυπηρετεί η Ε.Ε.Ν.Αποσελέμη.** Με βάση αυτόν το σχεδιασμό, το 2024 δόθηκαν 5,5 εκ. κ.μ. υψηλής ποιότητας νερού ανθρώπινης κατανάλωσης αντί των 12 εκ.κ.μ. που δίνονταν κατά μέσο όρο τα προηγούμενα χρόνια.

Τα στοιχεία από τις μέχρι τώρα βροχοπτώσεις είναι σαφώς καλύτερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (Οκτώβριος – Δεκέμβριος), αφού στον βροχομετρικό σταθμό Τζερριάδο έχει καταγραφεί ύψος βροχόπτωσης 343,6 χιλιοστών το τελευταίο τρίμηνο (Οκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος) του 2024, αντί των 142,4 χιλιοστών την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Όμως, η παρατεταμένη λειψυδρία της προηγούμενης περιόδου δεν επέτρεψε σε αυτές τις βροχοπτώσεις να προκαλέσουν επιφανειακές απορροές τέτοιες που να επιφέρουν αξιόλογες εισροές ύδατος στον ταμιευτήρα, αφού πρώτα πρέπει να εμπλουτιστεί ο υπόγειος υδροφόρας, να γεμίσουν οι λιμνοδεξαμενές στο Οροπέδιο Λασιθίου (Χαυγά και Αγίου Γεωργίου) και κατόπιν τα πλημμυρικά φαινόμενα να συμβάλουν στην ενίσχυση του Φράγματος Αποσελέμη.

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, είναι σαφές και αναμφισβήτητο γεγονός ότι δεν αντιμετωπίζεται ούτε αντιστρέφεται σε τοπικό επίπεδο, αλλά απαιτούνται ενέργειες σε παγκόσμια κλίμακα. Σε τοπικό επίπεδο όμως, επιβάλλεται η επιδίωξη για περιορισμό των επιπτώσεων και η προσαρμογή των εμπλεκόμενων φορέων διαχείρισης υδάτων, στην κλιματική αλλαγή. Στο πλαίσιο αυτό, έχει ανατεθεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετική μελέτη για την ενιαία διαχείριση υδάτων στην Κρήτη στην Ολλανδική εταιρία HVA με την οποία η Διοίκηση αλλά και οι υπηρεσίες του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης, βρίσκονται σε στενή συνεργασία για την εκπόνηση της.

Η επιλογή του Ο.Α.Κ. ως στενού συνεργάτη, προέκυψε με δεδομένο

A) τη σημαντική εμπειρία – τεχνογνωσία που διαθέτουν οι υπηρεσίες του, στον σχεδιασμό την κατασκευή αλλά και τη διαχείριση υποδομών που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων στο νησί και

B) διότι σε προγενέστερο χρόνο, ο **Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης**, είχε εκπονήσει το **«ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (MASTER PLAN) ΤΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΡΗΤΗΣ»** - το οποίο ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2022, κατόπιν διαβούλευσης που προηγήθηκε, με το σύνολο των τοπικών εμπλεκόμενων φορέων - με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, στο οποίο τίθενται οι βάσεις για τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και υλοποίηση των κεντρικών υποδομών που απαιτούνται στο νησί.

Το εν λόγω πλάνο, γίνεται γνωστό πως έχει αναπτυχθεί σε δυο άξονες, Α) σε ότι έχει αφορά την αντιπλημμυρική θωράκιση της νήσου Κρήτης, με δεδομένο τον πολλαπλασιασμό των ακραίων καιρικών φαινομένων που καταγράφονται τα τελευταία χρόνια στο νησί και Β) τη διαχείριση - σε ενιαία βάση – του υδάτινου δυναμικού της.

Διαβλέποντας έγκαιρα τις δύσκολες συνθήκες που διαμορφώνονται τα τελευταία χρόνια, με αποκορύφωμα την τελευταία εντελώς ξηρή σε υδρολογικό επίπεδο 3ετία που έχει οδηγήσει σε δραματική μείωση των αποθεμάτων νερού στον ταμιευτήρα του φράγματος Αποσελέμη, η Ο.Α.Κ. Α.Ε. έλαβε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και διερεύνησε την υλοποίηση έργων και παρεμβάσεων, που θα ενισχύσουν τον ταμιευτήρα, με στόχο τη βέλτιστη εξυπηρέτηση των υδροδοτούμενων περιοχών και την αποδοτικότερη λειτουργία συνολικά της εγκατάστασης.

Πιο συγκεκριμένα μελετώνται:

1. **Ενίσχυση του ταμιευτήρα φράγματος Αποσελέμη** από τις καρστικές πηγές του Αλμυρού Δήμου Μαλεβιζίου ή/και του Αλμυρού Αγίου Νικολάου. Ο ταμιευτήρας Αποσελέμη έχει ανάγκη, τις δυσμενείς υδρολογικά χρονιές (όπως οι 3 τελευταίες), πάνω από 15 εκατ.μ³ ανά έτος. Η πηγή Αλμυρού Ηρακλείου σύμφωνα με εκτιμήσεις έχει ετήσιο δυναμικό που κυμαίνεται (μέση ετήσια παροχή) γύρω στα 250 εκατ. μ3. Το τεχνικό έργο προσαγωγής ύδατος από την πηγή στον ταμιευτήρα απαιτεί:

- Αντλητικά συγκροτήματα στην περιοχή των πηγών (εκτός προστατευμένης περιοχής) για την ανύψωση του ύδατος μέχρι τον ταμιευτήρα.
- Καταθλιπτικός αγωγός (όδευση ΒΟΑΚ) μήκους περίπου 42χλμ και εκτιμώμενης διαμέτρου DN 1200.

Η διάμετρος DN 1200 (με δωρη λειτουργία αντλιών) εκτιμάται ότι θα έχει τη δυνατότητα να τροφοδοτεί τον ταμιευτήρα Αποσελέμη με 32.400 μ³ ανά ημέρα ή 11,83 εκατ.μ³ ανά έτος.

Το μεγάλο πρόβλημα του έργου αυτού είναι το μεγάλο ενεργειακό λειτουργικό κόστος το οποίο θα μπορούσε να καλυφθεί μόνο με την συμμετοχή ΑΠΕ.

2. **Αντληση από τις πηγές Αλμυρού και αποθήκευση σε ταμιευτήρα κατά τη χρονική περίοδο γλυκού νερού.** Το έργο αυτό είχε προταθεί στην δράση «Συγκριτική τεχνικοοικονομική αξιολόγηση για την αξιοποίηση των υφάλμυρων πηγών: Αλμυρός Ηρακλείου, Αλμυρός Αγ. Νικολάου και Μαλαύρας», που εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Υδάτων στα πλαίσια των μέτρων εξειδίκευσης σε εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) Κρήτης και ολοκληρώθηκε το 2021. Στη φάση αυτή διερευνώνται οι θέσεις κατασκευής φράγματος ικανής χωρητικότητας, στην περιοχή της Τυλίσσου, για αποθήκευση του νερού και οι οδεύσεις του καταθλιπτικού αγωγού για την άντληση και του αγωγού διανομής προς τις δεξαμενές της ΔΕΥΑΗ.
3. **Νέος αγωγός Μαλίων προς τον ταμιευτήρα Αποσελέμη.** Επιβάλλεται η αντικατάσταση του αγωγού από την περιοχή των Μαλίων, ο οποίος λόγω παλαιότητας παρουσιάζει συνεχώς προβλήματα και η όδευση του μέσω του ΒΟΑΚ προς τον ταμιευτήρα Αποσελέμη, με ικανότητα ωριαίας παροχής περίπου 350 κ.μ.

Παράλληλα, με στόχο την αποδοτικότερη λειτουργία και εκμετάλλευση της Ε.Ε.Ν. Αποσελέμη, ώστε να διασφαλιστεί για τα επόμενα αρκετά χρόνια η ομαλή υδροδότηση των περιοχών που εξυπηρετεί η εγκατάσταση, αλλά και για να αντιμετωπιστεί παράλληλα το υψηλό λειτουργικό της κόστος, δρομολογήθηκαν σημαντικές παρεμβάσεις, πολλές εκ των οποίων βρίσκονται σε πλήρη φάση υλοποίησης αυτή την περίοδο.

Α) Επέκταση Υδραγωγείου προς Δεξαμενές Δ1-Δ3 Ηρακλείου: Αφορά την κατασκευή υδραγωγείου 7.756 κυβικά μέτρα από το πέρας του υφιστάμενου κεντρικού αγωγού με τη δεξαμενή Δ1 και την κατασκευή αγωγού 643 κυβικών μέτρων, προς τη Δεξαμενή Δ3 (περιοχή Δυτικά της πόλης του Ηρακλείου – περιοχή ΠΑ.Γ.Ν.Η.).

Β) Κατασκευή Αγωγών Προσαγωγής: Στις τουριστικές περιοχές Σίσι, Μίλατος, Νεάπολη, Ελούντα, Κριτσά, Νικηθιανά της Π.Ε. Λασιθίου (κατασκευή 53χιλιόμετρα αγωγών με νέες δεξαμενές και τέσσερα νέα αντλιοστάσια).

Γ) Μονάδα Υδροηλεκτρικού Σταθμού στην είσοδο της Ε.Ε.Ν. Αποσελέμη: Προμήθεια –εγκατάσταση Μονάδα ΥΗΣ με στόχο τη μείωση του ενεργειακού κόστους της εγκατάστασης.

Όλες οι ανωτέρω προτάσεις, πέραν εκείνων που ήδη βρίσκονται σε φάση υλοποίησης, αναλύονται και μελετώνται τεχνοοικονομικά, από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης.

Σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία , την Περιφέρεια Κρήτης και την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κρήτης (μέλη των οποίων συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΚ), την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης καθώς και το σύνολο των εμπλεκόμενων τοπικών φορέων, ο ΟΑΚ θα οδηγηθεί στις βέλτιστες δυνατές λύσεις, που θα δώσουν απάντηση στο σημαντικό πρόβλημα ξηρασίας στην Ανατολική Κρήτη.

Στην διάθεση σας για οποιαδήποτε άλλη πληροφορία.

Για τον
Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης Α.Ε.

Άρης Παπαδογιάννης
Διευθύνων Σύμβουλος

Ακριβές Αντίγραφο
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
Παπαδογιάννης Αριστείδης